

Argumentari de la Federació Nacional d'Associacions de Treballadors Autònoms (ATA) sobre el Compliment del Sistema de Cotització per Ingressos Reals

Aquest document exposa la posició d'ATA davant les acusacions d'incompliment del nou sistema de cotització per ingressos reals. La Federació i el col·lectiu d'autònoms no només compleixen amb la legislació vigent i els acords del Diàleg Social, sinó que és la pròpia Administració la que no ha completat l'equiparació en matèria de protecció social, un pilar fonamental de la Recomanació 5a del Pacte de Toledo.

1. Compliment de l'Acord: Els Autònoms ja cotitzen en funció d'ingressos reals segons la Recomanació del Pacte de Toledo i està en vigor el sistema esbossat per l'acord de Diàleg Social de 2021

El principal objectiu de l'acord era transitar cap a un sistema on les cotitzacions es vincuessin als rendiments. Aquest objectiu s'està complint des de l'1 de gener de 2023.

Sistema en Vigor i Adequat a la Norma: El sistema actual, fruit del Reial Decret llei 13/2022, estableix una estructura de trams que permet als autònoms cotitzar en funció dels seus ingressos reals. Les bases de cotització abasten des d'un nivell proper al 50% del Salari Mínim Interprofessional (SMI) fins a la base màxima del sistema.

Flexibilitat i Vinculació a Ingressos: El sistema ja permet una clara correspondència entre ingressos i cotització. Per exemple, en els trams de rendiments més alts, un autònom pot triar cotitzar per una base de 1.900 euros (quota de 590 euros) o per la base màxima de 4.900 euros (quota de 1.500 euros), demostrant que la capacitat d'elecció i l'adequació als ingressos reals és un principi ja implementat.

L'Acord no va Fixar Quotes Futures: Ni la llei ni l'acord del Diàleg Social estableixen una quantia específica per a les quotes en el futur, ni una base de cotització obligatòria per a l'any 2032. L'acord va establir una senda de transició de nou anys amb revisions triennals per avaluar i ajustar el sistema, no una pujada lineal i predeterminada de les bases. Per tant, una actualització de les bases conforme a l'IPC anual fins al 2031 seria perfectament compatible amb l'acord.

Avaluació sense Dades Suficients: S'està procedint a la revisió triennal i a la implementació de noves mesures "a cegues", sense disposar de les projeccions econòmiques consolidades per als anys 2024 i 2025, la qual cosa impedeix una avaluació rigorosa i justa del sistema.

2. Marc Legal: El Text de la Norma Dona Suport a la Posició d'ATA

La normativa que regula la transició al nou sistema és clara en la seva redacció i estableix un desplegament gradual i revisable, no un increment automàtic de les quotes. El text de la Disposició transitòria primera del Reial Decret llei 13/2022, de 26 de juliol (Aplicació transitòria del sistema de cotització per ingressos reals en el Règim Especial de Treballadors Autònoms), ho confirma.

Disposición transitoria primera. *Aplicación transitoria del sistema de cotización por ingresos reales en el Régimen Especial de Trabajadores Autónomos.*

1. En cumplimiento de la recomendación 5.ª del Pacto de Toledo, con objeto de mejorar y reforzar el sistema de protección de este Régimen y su financiación, se acuerda establecer un sistema de cotización basado en los rendimientos reales declarados fiscalmente. La implantación de esta modificación se hará de forma gradual, con objeto de permitir la más adecuada definición de los mismos y las adaptaciones técnicas necesarias por parte de la Hacienda Pública y de la propia Seguridad Social. El nuevo sistema se desplegará en un periodo máximo de nueve años, con revisiones periódicas cada tres años, el Gobierno podrá valorar, en el marco del diálogo social, la aceleración del calendario.

2. Los trabajadores incluidos en el Régimen Especial de la Seguridad Social de los Trabajadores por Cuenta Propia o Autónomos deberán cotizar en función de los rendimientos que obtengan durante los ejercicios 2023, 2024 y 2025 calculados de acuerdo con lo establecido en el artículo 308.1 del texto refundido de la Ley General de la Seguridad Social, pudiendo elegir a esos efectos una base de cotización que esté comprendida entre la base de cotización que corresponda a su tramo de ingresos conforme la tabla general y reducida de este apartado y la base máxima de cotización establecida para el citado régimen especial en la Ley de Presupuestos Generales del Estado para el correspondiente ejercicio.

3. El Veritable Incompliment: La Manca d'Equiparació en la Protecció Social

L'espirit del Pacte de Toledo i del Diàleg Social no era únicament augmentar la contribució, sinó apropar la protecció social dels autònoms a la dels treballadors per compte d'altri. És en aquest punt on l'Administració no ha complert la seva part de l'acord.

Els autònoms continuen sense drets essencials:

- El sistema de cessament d'activitat ("l'atur dels autònoms") dista molt de ser una protecció real i efectiva comparable a la prestació per desocupació. Es deneguen el 60% de les sol·licituds.
- No tenen accés al subsidi per a majors de 52 anys.
- No disposen del permís per lactància del qual sí que gaudeixen les assalariades després de la baixa de maternitat.
- No estan coberts per permisos davant efectes climatològics adversos o per defunció d'un familiar.
- Les llacunes de cotització no es tracten de forma equiparable a les del Règim General.
- Se'ls continua cobrant la quota d'autònoms en cas de malaltia greu diagnosticada els primers 60 dies i només els cobreixen el 75% de la mateixa als pares a cura de menors i familiars amb malalties greus.

I a més...

- No se'ls respecta l'SMI en cas d'embargament per deutes amb la Seguretat Social.
- Tenen fortes limitacions a l'hora de fraccionar i ajornar deutes amb la Tresoreria.
- No poden recórrer els rendiments que es contemplan per a la cotització perquè no els comunica l'Agència Tributària, que és qui té la competència de corregir-los.
- No se'ls atén presencialment a les oficines de la Tresoreria.
- Se'ls reté el 50% de l'excés del que s'ha cotitzat en ambdós règims sense que això, quan estan en bases màximes, suposi un increment de la seva protecció.

4. Deficiències del Sistema Actual i la Necessitat d'una Reforma Integral

El debat actual sobre l'augment de quotes és, en realitat, una qüestió de recaptació que ignora els problemes estructurals del sistema:

- **El concepte d'"Ingressos Reals" és Fictici:** Mentre no s'abordi una reforma fiscal que permeti una deduïbilitat de despeses justa i objectiva, els autònoms continuaran sobretributant i, per tant, sobrecotitzant sobre uns "ingressos reals" que no ho són.
- **Resultats de la Primera Regularització:** El fet que prop de 500.000 autònoms hagin preferit mantenir les seves bases de 2022 en lloc de cotitzar pels seus suposats ingressos reals i que per a altres prop de 500.000 s'estableixi una base fictícia per no tenir rendiments o tenir rendiments negatius evidencia les disfuncions del sistema.
- **Necessitat de Discriminar Activitats:** El tram d'ingressos més baix (inferior a 670 €/mes) aglutina gairebé 800.000 autònoms. És crucial diferenciar entre els qui realment exerceixen una activitat econòmica precària i els qui podrien estar utilitzant el RETA per generar drets de pensió, per als quals hauria d'existir un conveni especial.
- **Certesa en la futura composició del RETA:** No tenim cap informació sobre si hi haurà "passarel·la" al RETA dels mutualistes, la trajectòria de cotització dels quals sens dubte tindrà un impacte econòmic en la sostenibilitat del règim.

Conclusió

ATA i els treballadors autònoms estan complint amb el Pacte de Toledo i amb la llei. El sistema de cotització per ingressos reals està en vigor i es desenvolupa conforme al que es va acordar. La discussió actual, impulsada per un afany recaptatori, desvia l'atenció del veritable incompliment: la manca d'una protecció social equiparable per als autònoms. No és necessari apujar les quotes per complir el pacte; és imperatiu que l'Administració compleixi el seu compromís d'equiparar drets i protecció.

DECÀLEG DE LA FEDERACIÓ NACIONAL D'ASSOCIACIONS DE TREBALLADORS AUTÒNOMS, ATA

1. Desplegar el sistema de cotització a tres anys indexant les pujades per trams a l'IPC.
2. Reconèixer automàticament el cessament d'activitat quan aquest sigui definitiu. Ningú tanca el seu local o negoci per 6 mesos de prestació d'una mitjana de 700 euros.
3. Que l'Agència Tributària informi l'autònom dels seus rendiments computables a efectes de cotització abans que la Tresoreria comenci la regularització. A dia d'avui no es pot recórrer si hi ha un error en els rendiments i s'està embargant els autònoms sense previ avís i sense atenció personalitzada a la Tresoreria, que es nega a atendre'ls presencialment.
4. Que els pluriactius cotitzin al RETA sense possibilitat d'excedir la base màxima com en la pluriocupació.
5. Que autònoms familiars i societaris puguin mantenir la seva base de 2022 perquè no se'ls perjudiqui en la seva pensió.
6. Que les mares autònomes tinguin el dret al permís de lactància com les assalariades.
7. Que els autònoms tinguin dret al subsidi per a majors de 52 anys com el tenen els assalariats.
8. Establir mecanismes per a la cobertura o el còmput de les llacunes de cotització en la trajectòria professional dels autònoms, a fi de garantir la suficiència de les seves futures prestacions.
9. Equiparar els drets dels autònoms amb els dels treballadors per compte d'altri en la concessió de permisos per causes específiques, com esdeveniments climàtics extraordinaris o defunció de familiars, reconeixent la necessitat d'interrompre l'activitat en aquestes circumstàncies.
10. Revisar i millorar els procediments de regularització de les prestacions percebudes pels treballadors autònoms per solucionar les incidències actuals, garantint la seguretat jurídica i evitant perjudicis econòmics.

Madrid, quinze d'octubre de 2025
